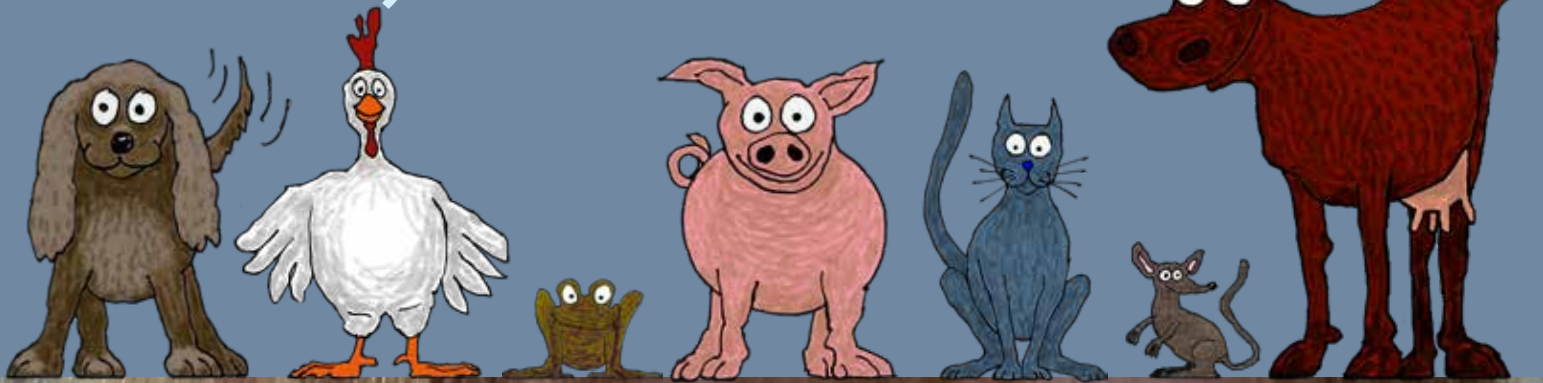

Kom&lær

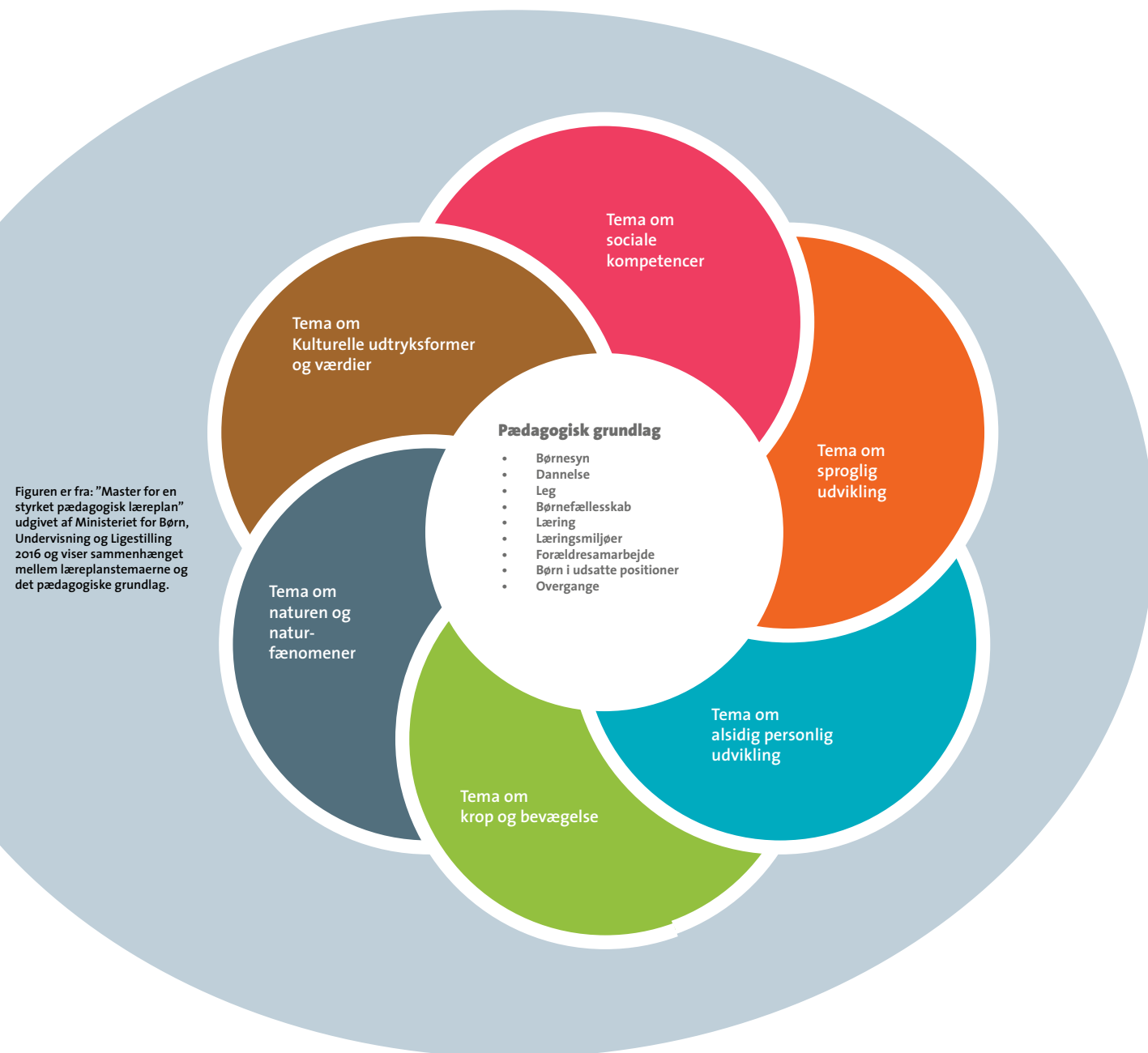
OM KUNST, KULTUR & NATUR

- og bliv klog
på sprog

Samtalebogen ”Kom & Lær – om kunst, kultur og natur – og bliv klog på sprog” fokuserer hovedsagligt på læreplanstemaerne: Tema om kulturelle udtryksformer og værdier, tema om naturen og naturfænomener samt tema om sproglig udvikling, men understøtter selvfølgelig den mere helhedsorienterede tilgang til det pædagogiske grundlag.

Redaktion:
Ulla Didriksen, Skoletjenesten Bornholm
Illustrationer, grafik og layout: Michael Petersen
Fotos: udvalg fra kultur- og naturinstitutionerne og i aftale med de afbillede børn og deres forældre
Tryk:
Oplag:
Forlag:????

©Skoletjenesten Bornholm 2019
Skoletjenesten Bornholm er et samarbejde mellem Center for Skole BRK, Skoletjenesten og foreningen Kulturvækst Bornholm.

Skoletjenesten Bornholm
Ullasvej 17, 2. sal, 3700 Rønne
v. Koordinator Ulla Didriksen
Tlf +45 20 33 59 23
ulla.didriksen@brk.dk

Kom&lær

... om kunst, kultur og natur - og bliv klog på sprog er den ”samtalebog”, som du står med i hånden, og som vi håber bliver en sjov og inspirerende bog, der bliver kigget i og snakket om sammen med børnene.

Vi håber, at den vil give inspiration til at udvikle forløb hos jer i børnehaverne og i indskolingen, så læringsforløbene hjemme vil blive kombineret med besøg ude på relevante besøgssteder.

Hæftet støtter op om, at kunst, natur og kultur er en naturlig del af den pædagogiske praksis, men at børnenes oplevelser og aktiviteter med kunst, natur og kultur kan række ud over institutionens og skolens arbejde og kobles med de mange tilbud, der findes i mødesteder som museer, teatre, biblioteker, kulturskole og naturformidlende institutioner.

”Kom & Lær” er udviklet delvist ud fra den pædagogiske læreplan, som ligger som en ramme for et godt børneliv i dagtilbuddene, og delvist ud fra at styrke indskolingseleverne

sproglige, kreative og naturfaglige kompetenceområder.

Derfor er hæftet blevet til en ”samtalebog” med gode billeder af aktive børn, der gør noget, og som kan lægge op til at bruge ord og sprog i en samtale med børnene. På hvert opslag er samlet en række ord, som den voksne kan tage fat i – eller måske kan børnene selv læse, hvad der står.

Michael Petersen, som er illustratør, har udviklet en lille gennemgående historie med sine finurlige tegninger af dyr.

På hver aktivitetsoverslag er der en henvisning til hjemmesider, hvor det er muligt for den voksne at læse mere om aktiviteterne.

Kom & Lær om kunst, kultur og natur - og bliv klog på sprog understøtter det kommunale arbejde om et godt børneliv på Bornholm, hvor et af delmålene er at øge 0-6 åriges børns ordforråd og begrebsverden gennem deltagelse i de eksisterende kulturtilbud.

God fornøjelse

Ann Rubæk-Nielsen
Leder af Dagtilbud Bornholms Regionskommune
Ann.Rubaek-Nielsen@brk.dk 3018 1781

Ulla Didriksen
Koordinator Skoletjenesten Bornholm
Ulla.Didriksen@brk.dk 2033 5923

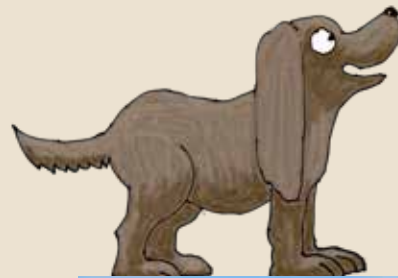

PÅ TUR I AFFALDET BOFA's Affaldstårn

- bliv klog på
hvad vi smider ud
og hvad vi kan
genbruge affaldet til

SKRÆLLER
POSER
LOSSEPLADSEN
ELPÆRE
PAPIR
AFFALD
DÅSER
PLASTIK
GLAS
METAL
MURSTEN
BETON

BOFA

BOFA's Affaldstårn
Torneværksvej 110, 3700 Rønne
mail@bofa.dk - tlf: 5692 5500
Læs mere om aktiviteten på
www.bofa.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Vi synger, spiller, danser og leger KULTURSKOLEN

Musikinstrumenter,
sang og bevægelse

SYNGE
HØRE
SANGLEGE
SPILLE
REMSE
INSTRUMENTER
NODER
RYTMESANG
SPILLE SAMMEN
XYLOFON
TROMME
LYTTE

Bornholms Kulturskole
Store Torv 6B, 3700 Rønne
tlf: 5692 1900 dagligt mellem kl. 9-13
mail: kulturskolen@brk.dk
Læs mere om aktiviteten på
www.brk.dk/Borger/frivilligkulturogfratid/kulturskolen
eller på www.skoletjenesten.dk/skoletjenesten-bornholm

tag en tur PÅ BIBLIOTEKET

Læse op
læse sammen
læse bøger

BOGSTAV
LYTTE
HISTORIE
SE
ALENE
SAMMEN
ALFABET
TEGNING
FARVER
EVENTYR
HØRE
ORD

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

Besøg Bornholms Folkebiblioteker
Rønne, Hasle, Allinge, Gudhjem, Svaneke,
Nexø og Aakirkeby.
Faglig koordinator Lea Wolffbrandt
Tlf. 5692 6800
Lea.Wolffbrandt@brk.dk
Læs om aktiviteten på
www.bibliotek.brk.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

find DEN GODE HISTORIE på biblioteket

- og
spring
ind i
fortællingen

SNAKKE LÅNE
LÆSE LÆRE VÆLGE FORSTÅ
SLAPPE AF HUSKE NYDE BIBLIOTEK BYTTE
GENKENDE BOG
BILLEDE

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

Besøg Bornholms Folkebiblioteker
Rønne, Hasle, Allinge, Gudhjem, Svaneke,
Nexø og Aakirkeby.
Faglig koordinator Lea Wolffbrandt
Tlf. 5692 6800
Lea.Wolffbrandt@brk.dk
Læs om aktiviteten på
www.bibliotek.brk.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

NATUR OG SKULPTUR

Vi går på opdagelse ude i museets skulpturhave og finder ud af hvilke kunstværker vi selv kan lave i naturen

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM

Bornholms Kunstmuseum
Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem
formidling@bornholms-kunstmuseum.dk
tlf: 5648 4386
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholms-kunstmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

EVENTYRLIGE HISTORIER

Vi finder inspiration i kunstens underfundige billedfortællinger og tegner egne fantasifulde historier

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM

Bornholms Kunstmuseum
Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem
formidling@bornholms-kunstmuseum.dk
tlf: 5648 4386
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholms-kunstmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

FØL EN FORM – SANS EN FARVE

Vi tegner
og fortæller
om former
og farver

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM

Bornholms Kunstmuseum
Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem
formidling@bornholms-kunstmuseum.dk
tlf: 5648 4386
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholms-kunstmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

DEN RØDE KUFFERT

Gå på opdagelse i kufferten fuld af spændende værktøj, små
kunstværker fra glaspusteren, væveren, maleren, og keramikeren

PENSLER
MALER
ULD
BILLEDER
VÆVER
GLAS
KERAMIKER
TEN
STØBEFORM
VÆRKTØJ
STOF

BORNHOLMS
KUNSTMUSEUM

Bornholms Kunstmuseum
Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem
formidling@bornholms-kunstmuseum.dk
tlf: 5648 4386
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholms-kunstmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Med Ridder Rust PÅ HAMMERSHUS

Tag med dukken Ridder Rust på opdagelse på Hammershus Borgruin, og hør ham fortælle om dagliglivet på borgen i gamle dage

VAGT
STALD
DUKKE
TÅRN

BOLIG
FANGSEL
HAMMERSHUS
FANGEHUL

HUS
RIDDER
BRO

Bornholms Middelaldercenter
Stangevej 1, Østerlars, 3760 Gudhjem
info@bornholmsmiddelaldercenter.dk
tlf: 5649 8319
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmiddelaldercenter.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Dukkefortælling MED RIDDER RUST

Ridder Rust
tager jer med
ind i sin verden på
Middelaldercenteret

LØGN
SANDHED
SOLDAT
GÅRD
DYR
VOLD
FÆSTNING
MIDDELALDER
TRÆHUS
PALISADE
KRIG

Bornholms Middelaldercenter
Stangevej 1, Østerlars, 3760 Gudhjem
info@bornholmsmiddelaldercenter.dk
tlf: 5649 8319
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmiddelaldercenter.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

MIDDELALDERENS BØRNELEGE

Udrustet med en kurv fuld af spændende legeredskaber udforsker vi sammen middelalderbørnenes lege

GLÆDE
STYRKE
LEG
SJOV
FEDTPIND
NY
GAMMEL

TOVTRÆKNING
BALLANCE
KONGESTOL

MALERI

 **BORNHOLMS
MIDDELALDERCENTER**
Bornholms Middelaldercenter
Stangevej 1, Østerlars, 3760 Gudhjem
info@bornholmsmiddelaldercenter.dk
tlf: 5649 8319
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmiddelaldercenter.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

MAD i middelalderen

Vi går på opdagelse i middelalderens mad, finder urter og bager brød i stegerset på stormandsgården

VARME
SMØR
BÅL
BRØD
URTER
BED
MIDDELALDER-
KØKKEN
FÅR
PLANTER
HØNS
GRYDE
GED
ILD
GÆS
PÅNDE

 **BORNHOLMS
MIDDELALDERCENTER**
Bornholms Middelaldercenter
Stangevej 1, Østerlars, 3760 Gudhjem
info@bornholmsmiddelaldercenter.dk
tlf: 5649 8319
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmiddelaldercenter.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Prøv, leg og lær om
MIDDELALDEREN

Bornholms
Middelaldercenter
tilbyder en lang række
prøv-selv-aktiviteter

TRÆ
HUL
MAGI
SVÆRD
VÆBNER
KAMP
SKJOLD

RINGBRYNJE
UDKLÆDNING
JERN
RIDDER
HJELM
TRÆNING
RUSTNING
LEG

Bornholms Middelaldercenter
Stangevej 1, Østerlars, 3760 Gudhjem
info@bornholmsmiddelaldercenter.dk
tlf: 5649 8319
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmiddelaldercenter.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

**Musestien
i Hareløkkerne**

Gå på opdagelse på
naturlegepladsen
i skoven i
Almindingen

KLATRE
EGERN
SKOV
NØDDER
NATUR
UGLE
LEGE
SLANGE
MUS
LEGEPLADS
KOGLE
GRÆS
LØBE

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen
Naturlegepladsen i Hareløkkerne
Segenvej 41, 3720 Aakirkeby
bon@nst.dk
tlf: 7254 3000
Læs mere om aktiviteten på
www.nst.dk/almindingen eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

skolen I GAMLE DAGE

Vi skal øve bogstaver,
skrive med griffel
- og op til tavlen

SKIFERTAVLE
PAPIR
TAL
LINEAL
REGNE
BOGSTAVER
MORGENSANG
GRIFTEL
OLE BOLE
SKRIVE
BLYANT
ABC
TÆLLE

Bornholms Museum
Sct. Mortensgade 29, 3700 Rønne
Tlf: 5695 0735 eller 6019 5321
ssh@bornholmsmuseum.dk
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

TOPPEN OG BOLDEN

Hvad mon børn legede med i gamle dage?
Prøv selv at lege med gammelt legetøj på Bornholms Museum

TREHJULET
CYKEL
TINSOLDATER
SJIPPETOV
HINKESTEN
DUKKEVOGN
KUGLESPIL
SNURRETOP
YOYO
GARAGE
DUKKE
LUDO
BIL
BOLD
KLODS

Bornholms Museum
Sct. Mortensgade 29, 3700 Rønne
Tlf: 5695 0735 eller 6019 5321
ssh@bornholmsmuseum.dk
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

HR. NISSEN

Hør fortællingen
om juletræet,
julepynten og
nissen
på Bornholms
Museum

NISSE
HJERTER
GEDEBUK
JULEMAND
GAVER
JULEPYNT
KÆLK
JESUS

STJERNE
JULETRÆ
KLIPPE
KUGLER
GRØD
KRÆMMERHUS
JULELYS

Bornholms Museum
Sct. Mortensgade 29, 3700 Rønne
Tlf: 5695 0735 eller 6019 5321
ssh@bornholmsmuseum.dk
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

UDE I DEN STORE VERDEN...

Kig på ting fra Afrika,
Grønland, Japan og
Kina. Sammen laver
vi historier

Bornholms Museum
Sct. Mortensgade 29, 3700 Rønne
Tlf: 5695 0735 eller 6019 5321
ssh@bornholmsmuseum.dk
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

KROKODILLE
TØJ
DRAGTER
SØFART
AFRIKA
KINA
ELEFANTBEN
TÆPPE
EUROPA
ASIEN
CONGO
FLODHEST
GRØNLAND
ELEFANTTAND

DINOSAURNES EFTERKOMMERE

Oplev
fuglenes sanser og
naturlige jagtformer
på Bornholms
Rovfugleshow

VINGER
ØJE
ROVFUGL
UGLE
HØNE
DINOSAURER
FLYVE
SKÆL
GRIB
KLØER
ALTÆDER
KØDÆDER
PLANTÆDER
PAPEGØJE
DUN
NÆB

Bornholms Rovfugleshow
Lundsgårdsvej 4, 3700 Rønne
info@bornholmsrovfugleshow.dk
tlf: 9679 3037
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsrovfugleshow.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

GÅ I TEATERET med Børneteaterordningen

Se, hør og oplev
en forestilling

DET ER FOR BØRN
FØLETEATER
SKUESPILLER
LYTTE
TEATER
KOSTUMER
UDKLÆDNING
PAUSE
FORESTILLING
DIALOG
DRAGTER
FORESTILLE SIG
MUSIK
LEG

Bornholms Teater
Teaterstræde 2, 3700 Rønne
kim@bornholmsteater.dk
Tlf: 5695 0732
Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsteater.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

SMAG PÅ MADEN

I Gaardens moderne køkken skal vi i madlaboratoriet og eksperimentere

MAD
KØKKENHAVE
MADLABORATORIUM
GRØNTSAGER
KØD
URTER
SALT
DYR
KØKKEN
SURT
SØDT
BITTERT
UMAMI
EKSPERIMENTERE
FRUGT

gaarden
CENTER FOR BORNHOLMSK MADKULTUR

Melstedgård / Gaarden - Bornholms Madkulturhus
Melstedvej 25, 3760 Gudhjem
????????

Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk/skoletjenesten eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

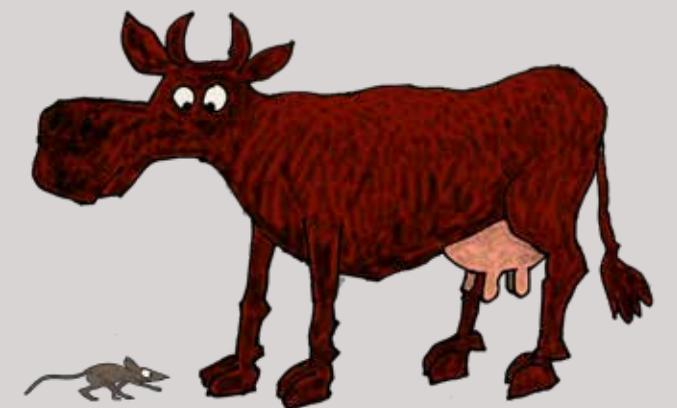
EN DAG PÅ GÅRDEN

Bonden tager jer med i stalden og på marken - og vi hilser på bondekonen i stuehuset

KØR
STALD
HESTE
GÅRD
MARK
KØR
KØR
VAND
HØNS
GÅRDSPLADS
HAVE
GÆS
KATTE
ARBEJDE
KANINER
HOVEDLUS
FÅR
GAMLE DAGE
GRISE

gaarden
CENTER FOR BORNHOLMSK MADKULTUR

Melstedgård / Gaarden - Bornholms Madkulturhus
Melstedvej 25, 3760 Gudhjem

Læs mere om aktiviteten på
www.bornholmsmuseum.dk/skoletjenesten eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Traktorer, brandbiler, og drakenfly

Gå på opdagelse blandt
maskiner og køretøjer

LANDE MOTOR
LETTE HJUL BREMSE
GEAR RAT FLYVER
COCKPIT TEKNIK
KØRE
BENZIN
SÆDE
FLYVEPLADS
TRAKTOR

Bornholms Tekniske Samling
Østre Borregård, Borrelyngsvej 48
3770 Allinge
mail@bornteksamling.dk
Tlf: 5699 9980
Læs mere om besøget på
www.bornteksamling.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

DINOSAURER, TORSK OG TRILOBITTER

Få
aktivitetskort
hos
naturvejlederen
og gå på
opdagelse
i udstillingen

PLANTEÆDER
OPDAGELSE
LEVSTED
PANSER
FODSPOR
ROVDYR
SANSER
NUTID
FORTIDSDYR
HORN
DINOSAUR

 NaturBornholm
Naturligvis

NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

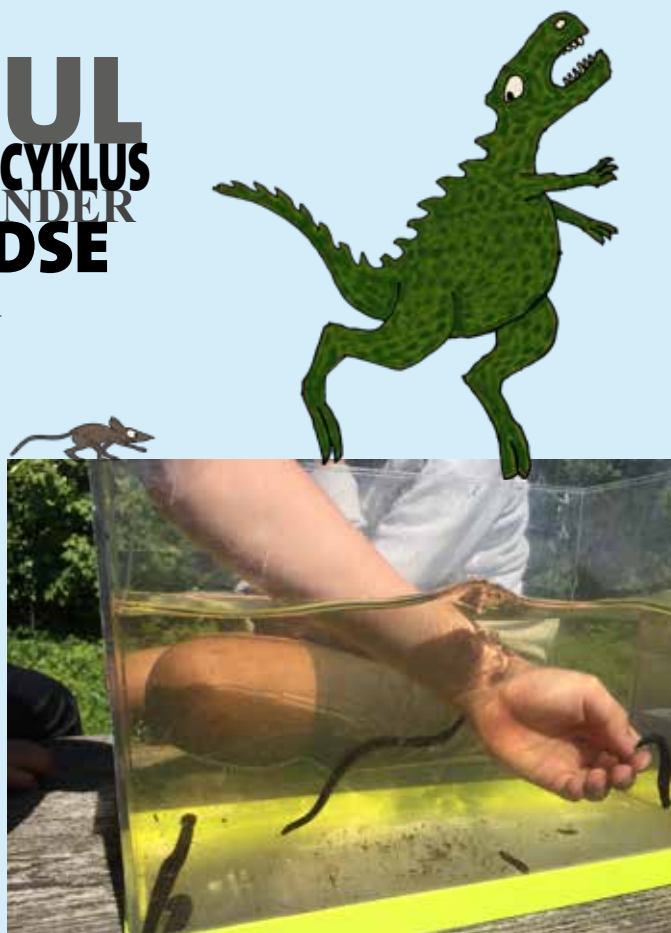
MUND
ØJNE
PICKE

VANDHULSSAFARI

Med fangstnet, grej og bestemmelsesdug undersøger vi vandhullet

AKVARIUM
HALETUDSE
FISK
INSEKT
SOMMER
EFTERÅR
VANDHUL
FISKENET
LIVSCYKLUS
SALAMANDER
FRØ
IGLE
VINTER
SØ
TUDSE
FORÅR

 NaturBornholm
Naturligvis

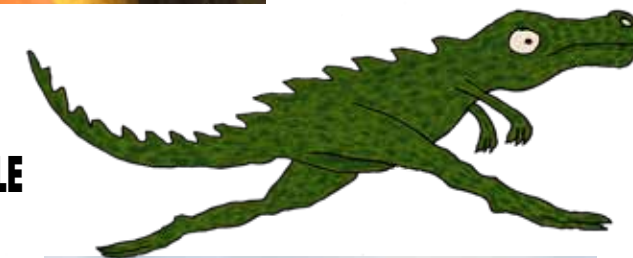
NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Hvem **ÆDER** hvad?

Kom tæt
på de levende
dyr og lær om
fødekæder

MUS
PELS
ROVDYR
KLØER
FØDEKÆDE
LUGTESANS
UGLE
KAT
UGLEGYLP
KNURHÅR
DIEVORTE
NÆSE
HALE
ØJNE
SLANGE

 NaturBornholm
Naturligvis

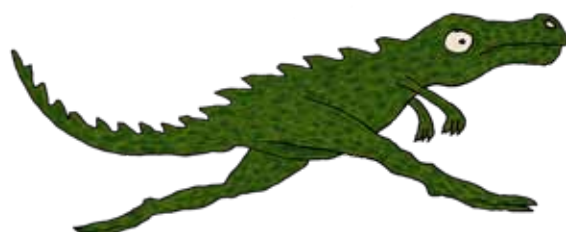
NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

Løb, leg, hop og spring

Lån en rygsæk med materialer og vejledning og gå i gang med sjove aktiviteter udendørs

BLADE
ELBIL
SOLENERGI
SKOV
SANSE
KØRE
HOPPE
MÆRKE
GÅ
SNO SIG
MARK
NATUR
KRAVLE
LEGE

 NaturBornholm
Naturligvis

NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

LÅN EN GREJKASSE

Lån udstyrskassen med hjem og gå på opdagelse i jeres nærområde

NET
EDDERKOP
8 BEN
SYLTETØJSGLAS
GULDSMED
INSEKT
6 BEN
TERRARIE
DYREGRUPPE
LUP
SPADE
FRØ
TUDSE
HALETUDSE
DØGNFLUE
ÆG

 NaturBornholm
Naturligvis

NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

FORM OG FARVER

Vi sorterer
sten og sætter
ord på
stenenes
farver, former
og mønstre

 NaturBornholm
Naturligvis

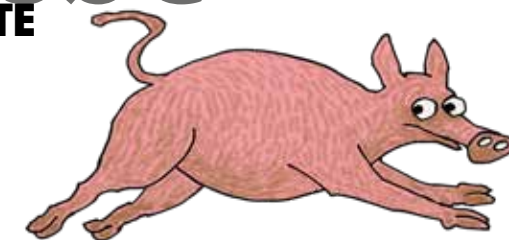
NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

sjov med VAND OG SÆBE

Science i børnehøjde - undersøgelser med luft, vand og sæbe

LUFT
SÆBE
SKUM
OPSKRIFT
SÆBEHINDE
BOBLE
TYND
RUND
FORSGØG
PUSTE

 NaturBornholm
Naturligvis

NaturBornholm
Grønningen 30, 3720 Aakirkeby,
René.larsen@naturbornholm.dk
tlf: 5694 0400
Læs mere om aktiviteten på
www.naturbornholm.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

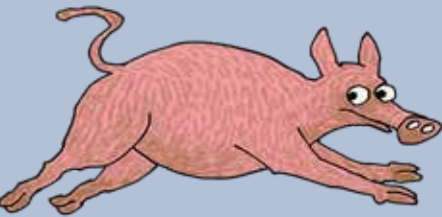
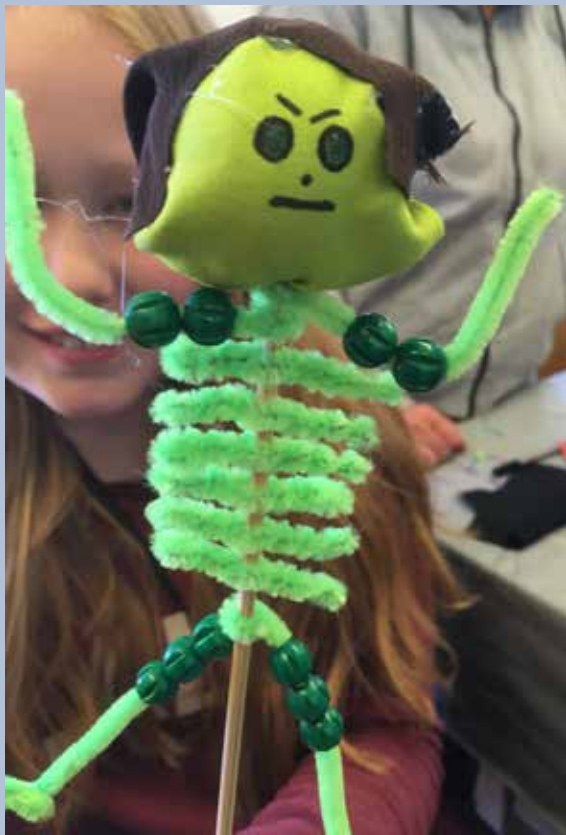

DUKKETEATER I BØRNEHØJDE

Vi spiller teater
med dukker
vi selv har lavet

TEGNE
SANG
LAMPE
1. AKT
LIME
HISTORIE
DUKKER
MALE
LYS
TEATER
KULISSE
REPLIK
FORTÆLLE
DUKKETEATER
SNAKKE SAMMEN

SvanekeGaarden

Svanekegaarden
Skippergade 2-8, 3740 Svaneke
Tlf: 5649 7372
Booking@svanekegaarden.dk
Lære mere om aktiviteten på
www.svanekegaarden.dk eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

På tur til BRÆNDESGÅRDSDHAVEN

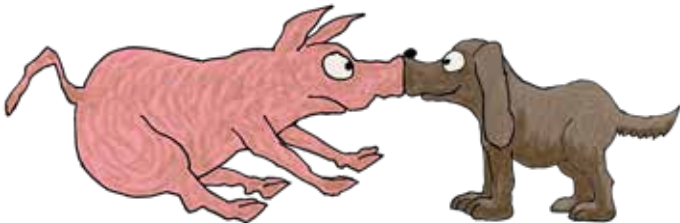
Vi leger og kikker på dyr

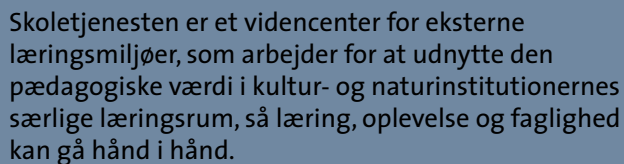

ØRER
KLATRE
DYREPASSER
MANGE DYR
SE
KLAPPE
GED
PELS
SNUDE
LEGEPLADS
SAND
LEG
KARRUSEL
ØJNE
INDHEGNING
LUGTE

Brændesgårdshaven
Højevejen 4, 3740 Svaneke
post@braendesgaardshaven.com -
tlf.: 5649 6076
Læs mere om aktiviteten på
www.brændesgårdshaven.com eller på
www.skoletjenesten.dk/bornholm-skoletjenesten

I tæt samarbejde med kultur- og naturinstitutionerne udvikler og koordinerer Skoletjenestens Bornholm undervisning for dagtilbud, grundskolen og ungdomsuddannelserne.